

Казанское ханство

Сибирское ханство

Казахское ханство

Младший жуз

Средний жуз

Старший жуз

Джунгарское ханство

Сарай

Орда-Базар

Сарай

Туркестан

Сайрам

Тарын

Сарай

Истикхан

Ташкент

Могулистан

Хивинское ханство

Бухарское ханство

Р Е С Е Й

Орынбор

Орал өз.

Тобыл өз.

Құсмұрын көлі

Есіл өз.

Силетитениз көлі

Сарайшық

Ертіс өз.

Каспий теңізі

Әмба өз.

Теңгіз көлі

Астана

ҚАЗАҚСТАН

Жанкент

Сырдария өз.

Имақия

Арал теңізі

Зайсан көлі

Қызыл-Орда

Алакөл көлі

Сығанақ

Шу өз.

Қапшағай су қоймасы

ӨЗБЕКСТАН

Түркістан

ҚЫТАЙ

Отырар

Суяб

Алматы

Сайрам

Баласағұн

Ыстықкөл

ҚЫРҒЫЗСТАН

ТӘУЕЛСІЗДІК ЖОЛЫНДА НА ПУТИ К НЕЗАВИСИМОСТИ

Сабақтың мақсаты:

Цель урока:

Білуге тиіспіз:

еліміздің тәуелсіздікке жеткен жолының кезеңдерін

Істеуге тиістіміз:

топпен жұмыс
істеуге, сараптауға, сұхбаттасуға,
қорытынды жасауға

Должны знать:

поэтапно путь, пройденный нашим
государством на пути к независимости

Должны уметь:

работать в группе, анализировать,
обобщать, делать выводы

Мақалды толықтыр

Дополни пословицу

1. Отансыз адам
Ормансыз .....
2. Туған жердей жер болмас
Туған ... ел болмас
3. Отан үшін отқа түс.....
4. Отанды сүю отбасынан.....
5. Кісі елінде сұлтан болғанша
Өз елінде ұлтан ...

Керекті сөздер:

елдей, күймейсің, басталады, бұлбұл, бол.

Сөздік жұмыс

Словарная работа

Егемендік - суверенный

**Біріккен Ұлттар Ұйымы – Организация Объединенных
Нации**

Тарихи оқиға – исторические события

Бостандық , еркіндік - свобода

Желтоқсан қозғалысы – декабрьские движения

Тәуелсіздік – независимость

Қосылу – присоединение

Көне мейрам – древний праздник

Құжат - документ

Жауынгер - воин

Шабуыл - нашествие

Халық жауы – враг народа

Қуғында болды – был в гонениях

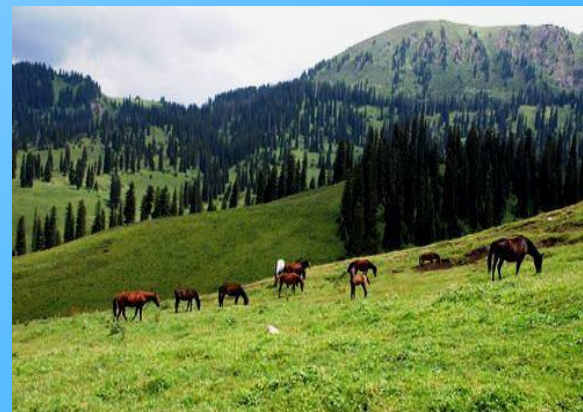
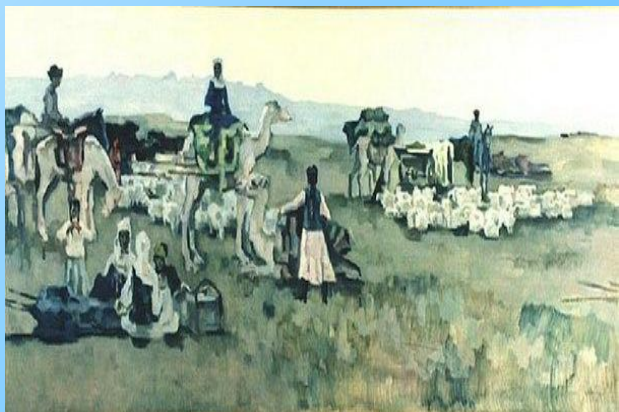
КАЗАХСТАН

**15 ғасыр –
Қазақ хандығының
құрылуы**

**15 век –
образование Казахского
ханства**

Метод «Кроссенс»

Сопоставь:

**«Убери лишнее»
«Артығын алып таста »**

**1.Абулхаир, Жаныбек, Керей
Тауке, Есен-Буга**

2.Жетысу, Сарыарка, Чу

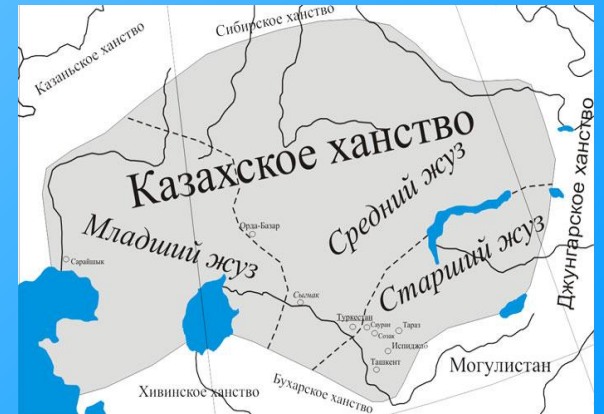
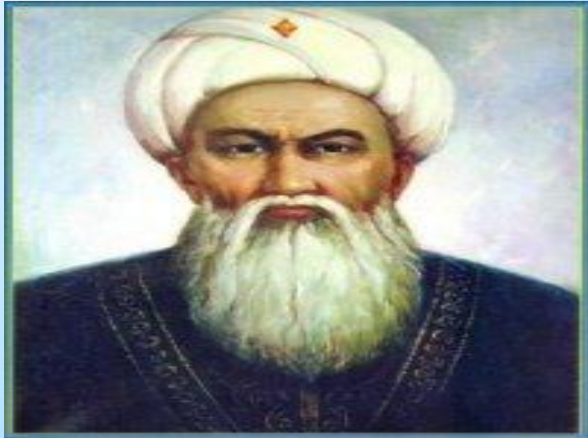
**3.Могулистан, Ханство
Абулхайра, Джунгария,
Казахское ханство**

**17 - 18 ғасыр
Жонғарлармен соғысу
Тәуелсіздік үшін күрес**

**17 – 18 века
Война с джунгарами
Борьба за независимость**

Құжаттармен жұмыс істеу

Работа с документами

Құжатпен жұмыс №1 «Көшпенділер» « Қазақ хандығындағы ахуал» кітабынан І.Есенберлин «Көшпенділер» том 2 с.6, 11

«Қазақтардың елі серкетартыс көне мейрам - көкпарға дайын, құрбанға ұқсас болды. Жаулар әр жақтан бұл қанды ойынға дайындалып жатты. Жоңғарлар әлдеқашан 7 мыңдық әскерін, жауынгерлі атты әскерін дайындап қойды. Қазақ даласы одан да көп жауынгерлерді шығаруы мүмкін еді, бірақ жалпы әскер болған жоқ.»

Сұрақ:

- 1. Жоңғарлармен сәтті соғысуға кедергі жасаған қазақтардың қандай әлсіз тұстары болды?**

Құжатпен жұмыс №2

«Жоңғар шапқыншылығы» І.Есенберлин том 2 с.39

Жоңғарлар шабуыл жасауға ең қолайлы уақыт таңдады- көктем ...

Бұл кезде қазақ малшылары 2 жылдық аттарды кестіруді жүргізеді, сондықтан табынның жартысы 2 апта аралығында алыс қашықтыққа шыға алмайтын. Жаңа туылған лақтарымен қой отарына да жүру қиын болатын. Оған орай қыр өзендері де аспадан кейін асып кетеді, бұл жауынгерлі атты әскерге тосқауыл болмайды, бірақ бейбіт үйірді айдауға кедергі жасайды.

Сұрақ:

1. Шабуыл жасауға жоңғарлар қандай жыл мезгілін таңдады және неге?

Құжатпен жұмыс №3 «Жоңғар шапқыншылығының салдары» І.Есенберлин том 2 с.20

«Қалқаман- Мамыр» поэмасында жоңғар шапқыншылығы қарсаңында қазақтардың саны 2 миллион адам болғаны айтылады. Миллионнан көп адам жоңғарлармен өлтірілді. Малсыз қалған көшпенділер душарлыққа тап болды. Олар шөп жеді, қайың шырынын ішті, дала саңырауқұлақтарын іздеді, ақыр аяғында бір төбешікте жиналып, бірге өлетін. Бұл қасірет ел арасында «Ақтабан шұбырынды» деген атауға ие болды.

Сұрақ:

- 1.Қандай поэмада жоңғар шапқыншылығы айқындалған ?
- 2.Бұл қасірет ел арасында қандай атауға ие болды?

**1731 год – начало
присоединения
Казахстана к России**

**1731 жыл–
Қазақстанның Ресейге
қосылуының
бастамасы**

«Восстановить ленту времени»

Тарихи оқиғаларды анықтау

**1917 жыл –
« Алаш » тәуелсіздік
идеясы**

**1917 год –
«Алаш» - идея
независимости**

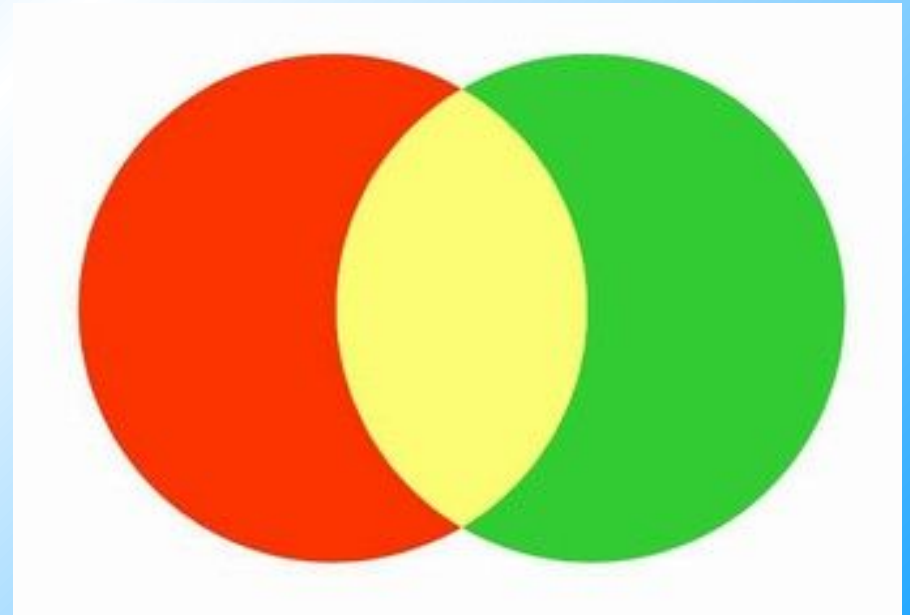
Алаштың бес арысы

Венн диаграммасын толықтырыңдар

Айтылған тұлғалардың өмірбаяндарымен сендер әдебиет, қазақ тілі сабақтарында танысып шығып, мазмұндап

бердіңдер, енді екі ұлы тұлғаларды байланыстыратын Венндиограмма жасаңдар.

1986 жыл – Алматыдағы Желтоқсан оқиғалары

Еәәә?ñàí ??ðááíààðû.mp4

1986 год – Декабрьские события
в г. Алма-Ате

1986 жыл – Алматыдағы Желтоқсан оқиғалары

АЛМАТЫДАҒЫ ЖЕЛТОҚСАН ОҚИҒАСЫ

Бұрқ етті қазақ баласы,
Кеудеде өршіп наласы.
Алаңға қарай ағылды,
Таусылып барлық шарасы.

Берілген мәтіндерді оқып шығып диалог құрастырып, өзара сұхбаттасыңдар

Ербол Спатаев

Сайра Мухамеджанова

Ләззат Асанова

Қайрат Рысқұлбеков

1991 жыл - Тәуелсіздік

1991 год – Независимость

Сабақтың қорытындысы

Итог урока

1. Отан туралы есте қалған мақалды айтыңдар
2. Еліміз Тәуелсіздікке қол жеткізу үшін қандай кезеңдерден өтті?
3. Тәуелсіздігімізді сақтау үшін не істеуіміз қажет?

16 желтоқсан
ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ТӘУЕЛСІЗДІК КҮНІ

Біз тәуелсіздіктің алғашқы күнінен бастап
мақсатындағы айқын ұстанымды қабылда

Н. Наз

**Работа с документом №1 из книги «Кочевники»
«Обстановка в казахском ханстве»**

И.Есенберлин «Кочевники» том 2 с.6, 11

«Страна казахов была похожа на освежеванную жертву, приготовленную к кокпару- древнему празднику козлодрания. Враги с разных сторон уже готовились к этой кровавой игре. Джунгары уже приготовили 7-ысячную армию, боевую конницу. Во много раз больше могла выставить воинов казахаская степь, но общего войска не было.»

Вопрос:

1.Какие слабые стороны были у казахов, которые мешали успешной борьбе с джунгарами?

Работа с документом №2 «Вторжение джунгар»

Джунгары выбрали для нашествия самое удобное время - весну... В это время казахские скотоводы проводят кастрацию коней- двухлеток, и половина табунов в течении 2 недель не в состоянии передвигаться на большие расстояния. Трудно передвигаться и овечьим отарам с только что родившимися ягнятами. К тому же вздуваются после половодья многочисленные степные реки, которые не могут служить серьезной преградой для боевой конницы, но препятствуют перегону мирных стад»

Вопрос:

1. Какое время года выбрали джунгары для наступления и почему?

Работа с документом №3 «Последствия джунгарского нашествия» И.Есенберлин том 2 с.20

«В поэме «Калкаман- Мамыр» говорится, что казахов накануне джунгарского нашествия было около 2 миллионов человек. Свыше миллиона людей было уничтожено джунгарами. Оставшиеся без скота кочевники были обречены. Они ели траву, пили березовый сок, искали степные грибы и в конце концов собирались у какого- либо холма и вместе умирали. Эта трагедия получила в народе название «Актабан шубырынды».

Вопрос:

- 1.В какой поэме отражено нашествие джунгар?**
- 2.Какое название в народе получила эта трагедия?**